

● TOZD KOVINSKOLESNI OBRATI

REKLAMA ŠIRI IME

Marsikdo je začuden gledal reklamo za peč alpTHERM, ki jo izdeluje GPG TOZD Kovinsko-lesni obrati Grosuplje. Toda to ni nobena nova OZD, temveč le novo ime SGP Grosuplje, ki naj bi ga skupaj z znakom kmalu dobili. Prvič pa se je tako na široko pojavilo ime ene izmed TOZD, ki je bila doslej večinoma »v senci«. Z dobro zastavljenimi reklamnimi in predstavitvenimi potezi, pri čemer jim je pomagala ljubljanska Astra, saj lastnih izkušenj skorajda nimajo, pa bodo svoje peč, kot kaže, kmalu izvažali v Avstrijo.

Ze dolgo pa jih poznajo kot proizvajalce gradbene opreme. Izdelujejo konzolna dvigala, ki nadomeščajo uvoz, pa krožne žage, sejalce malte, transportne trakove, opažno opremo (med tem je znan in iskan predvsem sestavljen opaz, ki so ga sami konstruirali), sestavljive kalupe in še marsikaj. Veliko njihovih izdelkov so uporabljale naše OZD pri delih v tujini. Serije niso velike in delajo večinoma po naročilu. Delavci so sposobni narediti skorajda vse, kar želi naročnik. To pa pomeni tudi večji zaslužek, kot pri velikoserijskem delu. Načrti so spravljeni v predalih in vsak trenutek jih lahko uporabijo, tako, da jih nobeno naročilo ne najde povsem nepripravljen.

Manjšanje naročil v gradbeništvu, jih je pripravilo do izdelave nove peč alpTHERM, ki so jo pričeli načrtovati letos poleti. Podobna je tovrstnim skandinavskim izdelkom, njena posebnost pa je pečica. Ime so zaščitili. Ustrezne meritve je opravila Strojna fakulteta v Ljubljani s katero načrtujejo še nadaljnje skupno sodelovanje pri razvoju peč na trda goriva z velikim izkoristkom. Rezultati in kvaliteta uvrščajo peč na evropsko raven. Ves čas pa jim je ob strani stala Astra, ki je naročila več peč in jim pomagala pri predstavitvi tudi na sejmihi v Zagrebu in Grazu ter v Potrošniški informativnem centru v Ljubljani.

Posebne razvojne službe nimajo. Pobude dajo delavci, se zanje odločijo in nato skupno pripravijo prototipe. Prav v razvoju pa bi potrebovali več strokovnjakov. Žal osebni dohodki v gradbeništvu niso privlačni. V TOZD je okoli 220 zaposlenih, toda le sto jih dela v kovinskem obratu I. v Grosupljem, ki je najuspešnejši pri proizvodnji za zunanje partnerje, kjer tudi dosegajo primeren zaslužek in z njim krijejo izgube drugih obratov. Drugi so zaposleni v žagi in mizarski delavnici ter pri vzdrževanju in montažah.

Tare jih nedokončana investicija. Novozgrajeni kovinski obrat je namreč navzven lepa lupina, ki pokriva 2700 kvadratnih metrov. toda proizvodnja teče le v eni tretjini prostorov. S tem niso pridobili novih vrednosti, temveč so le izboljšali delovne pogoje. Prav pot na tuij trg jim bo najbrž pomagala dokončati naložba.

Precej sodelujejo z drugimi OZD. Tako se s SKIP in SIP ukvarjajo s kmetijsko mehanizacijo; s Plamo iz Podgrada izdelujejo galvansko opremo; z Unisom razvijajo program obdelovalnih in preoblikovalnih strojev za kovino, ki naj bi bil v prihodnje prav tako izvozno usmerjen in med temeljnimi smernicami razvoja.

Glede povezav znotraj delovne organizacije menijo, da je največ težav pri internih cenah, ki so prenižke. Prodajo in komercialo ima TOZD posebej in ne v okviru delovne organizacije, ki se ukvarja predvsem z gradbeništvom. Menijo, da v skupnih službah premalo poznajo njihovo delo, ki ga tudi preveč površno ocenjujejo. Kot kovinarji so tradicionalno glasni in se hočejo natančno dogovoriti o vsem ter tudi doseči kar največjo stopnjo racionalnosti. Pravijo, da »vsi zgoraj zahtevajo visoko produktivne in izvozno usmerjene programe, toda kaj je to, nam ne pove nihče«.

Morda bo alpTHERM pomenil začetek hitrejših premikov, ne le v razreševanju težav v TOZD Kovinsko-lesni obrati, temveč tudi v SGP Grosuplje, kjer se zdalec ni vse tako kot bi si želeli.

IVO BREČIČ

● BLACK AND DECKER

Novi prostori za boljše delo

V Black and Deckerju bodo ob običnem prazniku konec oktobra odprli nove prostore. Delovni pogoji bodo tako bistveno boljši, saj jih je doslej pestilo pomanjkanje delovnega prostora. Marsikaj bodo prihranili pri skrajšanju transportnih poti. Uredili bodo tudi nove skladišne prostore. Doslej so le ti bili pod šotori in v najemu. Novogradnja so postavili letos marca in izvajalec, to je SGP Grosuplje, je svoje delo opravil v roku. Stavba je moderno opremljena, funkcionalna in estetskega videza. Teh novih 2100 kvadratnih metrov operativnega prostora je prvo bistveno povečanje prostorov Black and Deckerja v njegovih desetih letih obstoja. Le 1977. leta so zgradili 300 kvadratnih metrov novih prostorov, kjer je sedaj servis. Vrednost novo ureditve naložbe je 38 milijonov dinarjev. Poleg lastnih sredstev so si pomagali še s posojili kupecv, izvajalca in banke.

V Black and Deckerju je zaposlenih 165 delavcev; s svojimi izdelki pa pokrivajo tretjino potreb jugoslovanskega trga. Povprečna starost je 36 let, kar 60 odstotkov vseh zaposlenih je žensk.

Sodijo med največje izvoznike v občini. Za letos načrtujejo 5,32 mi-

ljonov mark izvoza. V devetih mesecih je realizacija znašala 3,5 milijona mark. Po reorganizaciji znotraj celotnega Black and Deckerja namreč svoj izvoz obračunavajo v nemških markah in nič več v angleških funtih, kot prej. Za prihodnje leto načrtujejo 12,8 odstotno povečanje in tako naj bi vrednost izvoza znašala že 6 milijonov mark. Izvažajo delovne mize (ki, so mimogrede, domača prigrutavščina), elektromotorje in pribor. Zahteve tujega trga so vse ostrejšje, pa ne le pri rokih in kvaliteti. Vse bolj je čutili konkurenco azijskih držav. Tako na primer mora biti 25 odstotkov izdelkov razvitih pred manj kot petimi leti.

Grosupeljski Black and Decker načrtuje prihodnje leto 6 odstotno povečanje na račun večje produktivnosti in 9 odstotkov na račun novo zaposlenih. Prihodnje leto naj bi tudi izdelali 50 tisoč vrtnalnikov J 13 P 2, ki so sad domačega znanja. Program bodo dopolnili še z »elektronikom«. Tuji partner pa je grosupeljski tovarni omogočil, da se bo prihodnje leto specializirala za izdelavo priključkov za vrtnalne stroje. Tako bodo v Evropi edini proizvajalci priključkov Black and Decker. V Jugoslavijo smo jih

morali doslej uvažati, kar bo posledje odpadlo, povečala pa se bo tudi vrednost izvoza. Sicer pa so v desetih letih obstoja tovarne prodali že več kot 280 tisoč električnih strojev in 120 tiso priključkov z ustreznim priborom.

Ena izmed možnosti za razvoj, je prodor v vzhodno Evropo, kjer dosega celo boljše cene, kot doma. Seveda pa je to le klirinški trg. Možnosti razvoja za domače potrebe so omejene. Trdijo, da je trg že pričel diktirati cene. Tržnim razmeram se prilagajajo sproti. S kupci skušajo vzpostaviti kar največ kontaktov. Ljudje vse več delajo sami doma in v zadnjem času tudi bolj skrbijo za svoja orodja. Servis opravi popravila najkasneje v 14 dneh, kar je posebno pomembno, saj uporabnik želi stroj imeti kar najhitreje nazaj. Seveda pa še ne morejo izvajati prakse Black and Deckerja na zahodu, kjer so uporabniki na voljo nasveti po telefonu; v času popravila pa mu servis nudi drug stroj, tako, da začeto delo lahko nadaljuje brez zamud.

Grosupeljski Black and Decker je imel letos veliko težav z devizami, ki so jih reševali z montažo za zunanjo partnerja. Tare jih (poleg iztrošenosti) tudi pomanjkanje moderne opreme. V »sestrskih firmah« namreč že prehajajo na robotiko.

Grosupeljski Black and Decker je lahko vzoren primer organizacijam združenega dela ne le v naši občini, temveč tudi v širšem prostoru.

IVO BREČIČ

● ŠOLSKI CENTER JOSIP JURČIČ OB ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA 1984/85

Znanje — pomemben dejavnik za gospodarski in družbeni razvoj

Z zgraditvijo novega šolskega centra smo učenci in delavci pridobili sodobne prostore, ki so prvi pogoj za nemoten vzgojnoizobraževalni proces. Vendar se zavedamo, da bomo dosegli vzgojnoizobraževalne smotre le z dobrim delom.

Da bi tudi vi spoznali del naših prizadevanj, vam predstavljamo delo osnovne in srednje šole ob začetku novega šolskega leta.

Osnovna šola Stična, ena izmed štirih centralnih šol v občini, deluje na širokem področju od Ambursa do Višnje gore. V 43 oddelkih je letos 985 učencev. Veliko se jih vsak dan vozi z šolskimi avtobusi, ostali prihajajo v šolo peš in s kolesi. Delovni dan nekaterih naših učencev je dolg in naporen, saj vstajajo že ob 6. uri, pred odhodom na avtobus opravijo še razna dela, se z avtobusom kasno vračajo, nato pa spet pomagajo staršem na kmetiji.

Novi program življenja in dela osnovne šole, ki že vključuje učence od 1. do 5. razreda, pomeni novo kvaliteto v vsebini vzgojnoizobraževalnega dela. To se kaže v novih oblikah in metodah dela ter demokratizaciji in odprtosti osnovne šole.

Ugodno ocenjujemo uvedbo naravoslovnih in kulturnih dni, delovnih akcij ter drugega družbeno potrebne dela.

Letos smo že realizirali prve naravoslovne dneve. Učenci to obliko z navdušenjem sprejemajo. Zanimivo jih je bilo opazovati, ko so iskali po polju in v gozdu užitne rastline, zakurili pod kotlom, skuhalo okusen čaj in enolončnico. To je bila torej tudi šola za življenje v izrednih razmerah. Želimo, da bi bil vsak učenec vključen vsaj v eno interesno dejavnost. Zato iščemo še zunanje sodelavce in tesno povezavo z okoljem, da bi praktično uresničevali cilje podružbljanja osnovne šole. Prav v različnih dejavnostih in akcijah učenci postajajo aktivni samoupravitelji, razvijajo interese in sposobnosti ter doživljajo uspehe in samopotrditve.

Naša šolska zadruga »Čebelica« se pridružuje prizadevanjem za pridelovanje hrane. Poleg povrtnih učenci prav zdaj na šolski njivi hite pospravljati znoj, drugi imajo delo v čebelnjaku, nekateri pa pomagajo kmetom pri pospravljanju pridelkov.

Pridružijo se jim tudi mladi likovniki, ki ki dogajanja beležijo na papir s čopičem in barvo.

Vse več občanov se odziva vabilom pionirjev in mladincev in tako bogati vsebino naše šole. Na pionirski dan je bila naša gostja pesnica Vida Brestova. Učencem je za žarom in zavze-

tostjo pripovedovala o ustanovitvi prvih pionirskih odredov med NOB.

Časi so se spremenili.... Naši učenci so tudi letos v šoli preleteli učbenike in delovne zvezke za nizko obrabnino. Večina se jih hrani v šolski kuhinji. Četrtošolci pa so preživeli v septembru prijetne dni v šoli v naravi na Debelem rtiču (91 % se jih je naučilo plavati).

Menimo, da osnovna šola s svojo raznovrstno dejavnostjo učence vsestransko razvija in jim daje osnovo za poglobljanje, razširjanje in uporabo znanj.

V usmerjenem izobraževanju ŠC Josip Jurčič Ivančna gorica si bo letos nabiralo znanja in praktičnih izkušenj še več mladih kot prejšnja leta. Med učenci, ki se vsak dan že od 6. ure, ko se začneja praktični pouk kovinsko-predelovalne usmeritve, zbirajo pod isto streho, je 381 »usmerjenec«. Število učencev usmerjenega izobraževanja je vzpodbudno, še bolj pa dejstvo, da smo v letošnjem šolskem letu odprli novo smer izobraževanja za poklicni administrator v družboslovni usmeritvi. Zda izobražuje srednja šola v 16 oddelkih učence v naslednjih vzgojnoizobraževalnih programih in usmeritvah:

1. v družboslovni usmeritvi se učenci izobražujejo v družboslovni in jezikovni smeri (4 leta) ter v vzgojnoizobraževalnem programu administrativna dejavnost, za smer administrator (3 leta)

2. v kovinsko-predelovalni usmeritvi se 204 učenci izobražujejo po vzgojnoizobraževalnem programu kovinarstojnik za smer oblikovalec kovin (3 leta) in za smer obdelovalec kovin (SKR program (2 leta).

Bodoči tehniki lahko trenutno nabirajo znanja v naši šoli samo 2 leti, vendar je že v teku postopek za osamosvojitve kovinsko-predelovalne usmeritve, ki je doslej delovala v sklopu Srednje šole tehniških strok Litostroj Ljubljana. Šola si je iz sredstev amortizacije in s pomočjo združenega dela nabavila že precej potrebnih strojev in pripomočkov za izvajanje pouka in tako ustvarila pogoje za verifikacijo in osamosvojitve.

Iz teh sredstev smo med drugim kupili tudi 4 računalnike ZK SPEKTRUM za pouk računalništva in za uvajanje učencev v računalniško tehniko.

Seveda pa še tako dobra učna sredstva in najsodobnejši tehnični pripomočki ne morejo biti učinkoviti brez dobro usposobljenega in kvalificiranega učitelja. Učiteljev strokovno-teoretičnih predmetov in

praktičnega pouka v kovinsko-predelovalni usmeritvi še vedno primanjkuje. Kljub večkratnim razpisom »Delu« nismo pridobili ustreznega kadra. Zato poučujejo nekatere predmete zunanji sodelavci. Prav tu vidimo tesno povezovanje z združenim delom v občini pri razreševanju kadrovske problematike, saj sta izobraževalni in proizvodni proces drug od drugega odvisna, znanje pa je pogoj za uspešno delo tako v OZD kot v šoli.

Srednja šola ima širši pomen, saj izobražuje in vzgaja učence ljubljanske in deloma tudi dolenske regije. Šolska svetovalna služba in vodstveni delavci dobro sodelujejo z vsemi osnovnimi šolami, ki gravitirajo na to področje.

V srednjo šolo se vozi 84,7 % vseh učencev z različnimi prometnimi sredstvi. Novost v letošnjem šol. letu je, da smo organizirali posebni šolski avtobus, ki pripelje učence iz Ljubljane. Prav tako smo uspešno uskladi-

vozne rede vlakov in avtobusov s pričetkom in koncem pouka. Učenci vozači šoli seveda narekujejo posebne pogoje dela, predvsem pri oblikovanju fakultativnega programa in interesne dejavnosti. Tem dejavnostim v popoldanskem času lahko prisostvuje le manjše število vozačev.

Posebna ugodnost, ki jo ima le redka srednja šola v Sloveniji je dobro organizirana prehrana učencev v šoli. Vsak se lahko odloči za toplo ali hladno malico, ki je tudi družbeno regresirana. Učenci in njihovi starši pa se ne zavedajo vrednosti pravičnega in rednega prehranjevanja, saj se hrani v šolski kuhinji premajhno število učencev (32 % vseh učencev ne prejema nobenega obroka v šoli, od 2. do 4. letnika pa se hrani v šolski kuhinji samo 51 % vseh učencev). Otroci in starši vse prevečkrat nasledajo modnim muham v prehranjevanju in se ogrevajo za nekatere in industrijsko proizve-

dene obroke, ali pa prejmejo prvi obrok šele doma pozno popoldne, ko se vrnejo. Zdravstvena služba na sistematskih pregledih učencev ugotavlja, da imajo učenci slabo zobovje in so šibkega zdravja tudi zaradi nepravilne in neradne prehrane.

Sodelovanje s starši je v vzgojnih pogledih odločilnega pomena. Pogosto pa se starši — delegati v svetu staršev ne zavedajo svojih nalog in premalo aktivno sodelujejo ali pa se ne odzovejo. Sodelovanje s starši je nujno potrebno, saj je vzgoja zapleten in dolgotrajen proces in se pogosto zamujenega ne da popraviti. Že sedaj dajemo v srednjem usmerjenem izobraževanju vzgoji učencev vedno večji poudarek, v bodoče pa bo treba vzgojno dejavnost še okrepiti in tudi starše vzpodbujati, naj spremljajo razvoj mladostnika, naj se ne zadovoljijo samo s primernim učnim uspehom svojega otroka in naj jim ne bo v breme skrb za otroka v času, ki ga ta preživi izven doma in

izven šole. Šola bo morala organizirati še več predavanj za starše, kjer bodo dobili strokovne napotke in kjer bodo lahko skupaj z učitelji nakazovali rešitve učnih, predvsem pa vzgojnih problemov. Predavanje pedagoške svetovalke Zavoda SRS za šolstvo, tov. Marte Hrovatinove, ki je staršem na roditeljskem sestanku govorila o osnovnih zakonitostih zdravega prehranjevanja.

Letos bo končala šolanje v usmerjenem izobraževanju 1. generacija srednješolcev V. stopnje. Uspešnost in pomanjkljivost tega izobraževanja kot celote se bodo pokazali šele kasneje, ko se bodo mladi vključili v proizvodne procese ali pa nadaljevali šolanje na višjih in visokih šolah. Za odpravo doslej ugotovljenih slabosti usmerjenega izobraževanja pa je že strokovno pripravljen osnutek sprememb vzgojnoizobraževalnih programov srednjega usmerjenega izobraževanja.

Šolski center

Josip Jurčič

● SPLOŠNOIZOBRABEVALNA KNJIŽNICA GROSUPLJE

Prostorska stiska ovira delo

SIK Grosuplje je sicer stalen gost na straneh glasila »Naša skupnost«, saj redno obvešča bralce o knjižnih novostih ter drugih oblikah dela z bralci, ki se vršijo v njenih prostorih (ure pravljic za najmlajše, literarni večeri).

V razgovoru s tovarišico Lojzko Baranašič, vodjo knjižnice, smo izvedli, da izposoja knjig tudi letos narašča (v letu 1982 je bilo izposoje njih 3416 knjig, julija 1984 pa 6525 knjig). Povprečna izposoja v knjižnici v Grosupljem je 258 knjig dnevno, posredovali pa so tudi 294 strokovnih informacij.

Organizirali so 13 pravilničnih ur za najmlajše, ki jih je obiskalo 205 otrok. Poleg tega so pripravili 4 pravilne ure za otroke VVO »Stojan Suligoj« iz Grosuplje. Ob likovni razstavi slikarja Stefana Horvata in razstavi knjig Mladinske knjige se je 27 skupin učencev Osnovne šole seznanilo tudi z delovanjem knjižnice.

Začeli smo z delom, ki so ga delavke v knjižnici opravile, zato navedemo še ostale oblike, ki so bile organizirane v letošnjem letu. Ob slovenskem kulturnem prazniku je potekal v občinskem merilu Dan odprte knjižnice, pripravili so 4 likovne in 5 knjižnih razstav, en literarni večer ter pričeli skupno aktivnost z OS ZSS ter OK ZKS — Knjiga v knjižnici.

Toliko o podatkih, ki pokažejo na veliko pripravljenost delavk, da v pogojih, ki niso zadovoljivi, uspejo delati bralcem in obiskovalcem v zadovoljstvo. Tovarišica Baranašičeva je opozorila na dva pereča problema in sicer: prostorsko stisko knjižnice v Grosupljem ter premajhno število zaposlenih. Standardi knjižničarstva zahtevajo 610 kv. m prostora, imajo pa le 144 kv. m; glede zaposlenih pa je določen normativ 1 strokovni delavec na 10.000—12.000 izposojenih knjižnih enot — v letu 1984 pa je grosupeljskim knjižničarkam prišlo 24.000 knjižnih enot na vsako.

Ne le izposoja bralcem tudi ostalo strokovno delo (kot npr. oprema

knjig, tipkanje katalogov, nabava literature, skrb za podružnične knjižnice) morajo opraviti sproti in skrbno. Ob tem pa trpi tudi njihovo lastno strokovno izobraževanje. Poleg prostorske stiske in skromnega števila zaposlenih je tovarišica Baranašičeva opozorila na operativni načrt za doseganje obveznih pogojev za matičnost knjižnice, ki je v pripravi. Namreč, ena od knjižnic v občini mora zadostiti tem pogojem (največ

možnosti ima seveda knjižnica v Grosupljem), drugače bo to vlogo prevzela knjižnica v Ljubljani. Zato bo na skupščini občinske kulturne skupnosti to obravnavano in delavke upajo, da se bodo delegati zavzeli in zagotovili potrebna sredstva.

Kljub temu, da edini opravljajo profesionalno delo s področja knjižničarstva, ki je eden od predmetov v usmerjenem izobraževanju v ŠC »Josip Jurčič«, ne morejo v letoš-

njem letu zagotoviti mladim opravljanja prakse iz zgoraj navedenih problemov. To pa ni več samo in izključna stvar SIK in Zavoda za kulturo in izobraževanje

Seveda smo se pogovarjale tudi o knjigah in revijah, ki so trenutni »hit« v izposojanju. Vsekakor sem sodi literatura s področja računalništva, knjige I. Torkarja »Umiranje na obroke«, B. Hofmana »Noč do jutra«, Isakovića »Hip 1 in 2« ter leposlovne knjige (»Bes angelov«, »Princesa Daisy« in »Drugo ime za ljubezen«).

Ivana Robida

LITERARNI KOTIČEK

Že v mesecu maju 1984 smo povabili vse, ki se ukvarjajo z umetniško besedo, k sodelovanju v Naši skupnosti.

V tej številki objavljamo poezijo dveh avtorjev, ki svoje ustvarjanje predstavlja bralcem. S tem želimo tudi vzpodbuditi vse, ki ste s predstavitvijo doslej odlašali, da nam prispevke pošljete na naslov: Uredništvo Naša skupnost, Kolodvorska 2, 61290 GROSUPLJE.

ZAKAJ

Za ljubezen
rano,
za kruh
kamen
za solzo
bič
za zaupanje prevara
za idejo
grob,
taka je pokvarjenost
človeka

TRIPTIH

2.
Cvetu nežnost voda daje
misel luč, ne iluzija
življenja diha ne maje.
Veselite v srcu je vizija.
V roko roka se podaja
lomijo se vse bolj trni
milo mu poezija vsaja
mir, spokoj v noči črni.
Embrio. Rodi se želja.
Carobnost me oamlja.
Pijan lepota sem in življenja.
Trikrat v noči zvon zvon
vse bolj je blede lice moje.
Na tleh so kaplje, kri.

Ivo Frbežar

VSE OB VSEM

Tema
ni noč
dan
ni luč
bela
ni belo
črna
ni črna
vse je v vsem
luč v temi
tema ob luči
črna v belem
vse je v vsem

Avguštin Knafelj

